

2017

DOČASNÉ VYROVNÁVACIE OPATRENIA

DVO sú špecifické opatrenia a majú byť najúčinnějšíou formou na vyrovnávanie hlbokých nerovností. Nerovností spoločne nazývaných diskriminácia, ktoré sú spravidla historicky zakorenené a vyžadujú si proaktívny a osobitný prístup. Cieľom prijímania DVO musí byť ambícia oprávneného subjektu zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi.

DVO musia byť zamerané na určitú cieľovú skupinu, ktorej sa nežiaduci stav týka. Táto cieľová skupina adresátov – fyzických osôb, pritom musí byť individualizovaná konkrétnou charakteristikou - dôvodom znevýhodnenia. V podmienkach SR v rámci uvedených dôvodov by mali byť DVO zamerané na rôzne cieľové skupiny. Jednou z nich je rómska menšina, na podporu prekonávania jej socioekonomických znevýhodnení a na odstraňovanie pretrvávajúcej diskriminácie a predsudkov voči nim. Ďalšou cieľovou skupinou by mohla byť maďarská, ako aj rusínska menšina. Rovnako môžu byť DVO zamerané na ženy, mladých ľudí, či naopak na starších ľudí a v neposlednom rade na podporu osôb so zdravotným postihnutím. Z dôvodov tzv. viacnásobnej diskriminácie je možné prijať aj špecifické DVO, kde cieľovou skupinou môžu byť napr. rómske ženy, či Rómovia so zdravotným postihnutím.

Stredisko sa vo svojich Správach o ĽP každoročne venuje hodnoteniu DVO¹. Zameriava sa predovšetkým na projekty DVO, prípadne na projekty s určitými znakmi DVO, nakoľko ide o nástroj, ktorý pri správnom nastavení, dokáže efektívne eliminovať alebo odstrániť znevýhodnenia vyplývajúce z určitých diskriminačných dôvodov. Konkrétnymi znakmi DVO a ich uchopením v legislatíve SR sa Stredisko venovalo už vo svojich predchádzajúcich Správach o ĽP (najmä Správa o ĽP za rok 2014)².

Stredisko aj tento rok oslovilo vybrané ústredné orgány štátnej správy, ako aj ďalšie relevantné subjekty s otázkami týkajúcimi sa prijímania a realizácie projektov DVO v roku 2017, alebo ich prípadnej spolupráce na takýchto projektoch. Cieľom Strediska je poskytnúť prehľad o realizovaných projektoch, pretože projekty DVO môžu byť efektívne a účinné jedine v prípade ich systematického uplatňovania. Stredisko tak ako po minulé roky konštatuje, že za

¹Pozri: <http://www.snslp.sk/#page=2426>

² Pozri:

http://www.snslp.sk/CCMS/files/Spr%C3%A1va_o_%C4%BDP_za_rok_2014_FINAL_na_net_ISBN.pdf

rok 2017 mu nebola doručená žiadna správa o realizovanom projekte DVO z vlastnej iniciatívy povinného subjektu³. Subjekty (najmä ústredné orgány štátnej správy) informujú o prijatých projektoch, ktoré vyhodnotili ako DVO výhradne prostredníctvom odpovedí na otázky každoročne zasielaných Strediskom.

Úspešné a systematické zavádzanie DVO vo vzťahu k akejkoľvek diskriminovanej menšine bude mať v konečnom dôsledku výrazne pozitívny vplyv aj na majoritnú, respektíve celú spoločnosť. V tomto smere veľmi dôležitú úlohu zohráva šírenie informácií a pozitívnych príkladov vplyvu DVO, ako aj podpora myšlienok tolerancie v celej spoločnosti, osobitne u autorít. Sociálne alebo ekonomické znevýhodnenie predstavuje obmedzenie príležitostí mať rovnaký podiel na živote ako ostatní. Spravidla u dotknutého subjektu ak už k nemu dôjde, nejedná sa iba o jednu oblasť nerovného zaobchádzania, ani o kratšie časové obdobie, ale naopak dlhšie, niekedy aj celoživotné.

5.1 Aktivity Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky realizované v roku 2017

MPaRV SR, ako riadiaci orgán pre Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020, zabezpečovalo v priebehu roka 2017 implementáciu výziev, pri ktorých bola uplatnená relevantnosť pre horizontálnu prioritu „Podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácie“. Tieto výzvy mali zároveň nadväznosť na opatrenia na vyrovnanie príležitostí znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Prvou bola Investičná priorita č. 1.2.1: Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy, do ktorej patrí aj zrealizovaná výzva na modernizáciu vozidlového parku mestskej hromadnej dopravy. V súvislosti so skvalitnením služieb osobnej dopravy do tejto priority patrí aj nákup autobusov mestskej hromadnej dopravy nízkopodlažnými autobusmi - aj pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva (osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou).

V rámci Investičnej priority č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, sa zrealizovala výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na podporu prechodu poskytovania sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately z inštitucionálnej formy na komunitnú (proces deinštitucionalizácie existujúcich zariadení).

³ § 8a ods. 4 ADZ.

Realizovaná bola aj výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na modernizáciu infraštruktúry ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť, za účelom zvýšenia ich produktivity a efektívnosti.

Ďalšie výzvy boli zrealizované v rámci Investičnej priority č. 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry v súvislosti so vzdelávaním aj detí zo znevýhodnených skupín obyvateľstva:

- 1) výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl,
- 2) výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní,
- 3) výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách.

V rámci Investičnej priority č. 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis EÚ v súvislosti so zvýšením podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou aj pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva bola zrealizovaná ďalšia výzva. Týkala sa predkladania žiadostí o nenávratný finančný príspevok na zlepšenie zásobovania pitnou vodou, čistenie odpadových vôd a kanalizáciu⁴.

Takto zrealizované DVO majú za cieľ odstraňovať znevýhodnenie z dôvodu zdravotného postihnutia osôb, ich rasového alebo etnického pôvodu, či kvôli príslušnosti k etnickej menšine. Už z textu jednotlivých zrealizovaných výziev vyplýva, že oblasti, v ktorej sa znevýhodnenia majú odstrániť sú osobná doprava, zdravotná starostlivosť, sociálne služby, vzdelávanie a životné prostredie. Predpokladané časové obdobie realizácie týchto opatrení je Programové obdobie 2014 – 2020 (realizácia projektov). Odstránenie či zmiernenie identifikovaných znevýhodnení je realizované formou poskytnutia nenávratných finančných príspevkov na realizáciu podporených projektov.

⁴ Z odpovede MPaRV SR na otázky Strediska zo dňa 9. 2. 2018.

5.2 Aktivity Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky realizované v roku 2017

MZ SR v roku 2017 realizovalo a rozvíjalo DVO v oblasti zdravia prostredníctvom organizácie Zdravé regióny, ktorá je štátnou príspevkovou organizáciou. Cieľovými skupinami boli znevýhodnené skupiny obyvateľstva, a to najmä príslušníci a obyvatelia MRK. V roku 2017 sa prostredníctvom organizácie Zdravé regióny ďalej vytváral priestor na realizáciu komplexného, dlhodobého riešenia situácie znevýhodnených skupín v oblasti zdravia na národnej úrovni.

Jednou z nosných činností v tomto smere je pokračovanie realizácie projektu Zdravé komunity financovaného z prostriedkov európskych štrukturálnych a investičných fondov, o ktorých vo svojich Správach o LP⁵ už Stredisko písalo. Dlhodobým cieľom realizácie adresných programov je výrazne prispieť k znižovaniu rozdielov v zdraví a súčasne zlepšiť prístup k zdravotným službám, informáciám, zvýšeniu zdravotnej gramotnosti a zodpovednosti jednotlivcov za svoje zdravie, ktoré v súčinnosti s ďalšími opatreniami prispievajú k integrácii vylúčených skupín obyvateľstva do spoločnosti.

DVO zamerané na odstránenie sociálneho znevýhodnenia smeruje k vytváraniu rovnosti v prístupe k zdravotnej starostlivosti, základným zdravotníckym službám a informáciám. Podobne ako inde v strednej a východnej Európe, v porovnaní s bežnou populáciou je zdravotný stav Rómov na Slovensku dlhodobo konzistentne horší až kritický. Najhoršie zdravotné výsledky sú pri tom doložené práve pre MRK, v ktorých býva približne 40 % z približne 450 000 slovenských Rómov. Mimovládne prieskumy pre MRK uvádzajú najhoršie subjektívne hodnotenie zdravia, demografické projekcie najvyššie úmrtnosti a najkratšie stredné dĺžky dožitia. Exaktné klinické štúdie vykazujú významne vyššiu záťaž infekčnými i neinfekčnými ochoreniami.

Dlhodobé nadmerné vystavenie zdravie-ohrozujúcim faktorom u skupiny ľudí vymedzenej etnicky predstavuje vždy historický dôsledok predovšetkým sociálnych procesov. Tieto sociálne procesy zahŕňali a zahŕňajú na jednej strane diskrimináciu, rasizmus a priestorovú segregáciu (tu zo strany niekde i celých generácií zainteresovaných Nerómov),

⁵ Pozri: http://www.snslp.sk/CCMS/files/Spr%C3%A1va_o_%C4%BDP_2016_FINAL.pdf,
http://www.snslp.sk/CCMS/files/Spr%C3%A1va_o_dodr%C5%BEiavan%C3%AD_%C4%BEudsk%C3%BDch_pr%C3%A1v_za_rok_2015.pdf,
http://www.snslp.sk/CCMS/files/Spr%C3%A1va_o_%C4%BDP_za_rok_2014_FINALna_net_ISBN.pdf,
http://www.snslp.sk/CCMS/files/Spr%C3%A1va_o_dodr%C5%BEiavan%C3%AD_%C4%BEudsk%C3%BDch_pr%C3%A1v_vr%C3%A1tane_pr%C3%ADpu_rovnak%C3%A9ho_zaobch%C3%A1dzania_a_pr%C3%A1va_die%C5%A5a%C5%A5a_2013- web.pdf

a na strane druhej i rôzne formy nezáujmu, odporu, podceňovania sa i dobrovoľnej segregácie. Obyvatelia segregovaných rómskych osídlení tak súčasne vykazujú aj najnižšie dosiahnuté vzdelanie, najvyššiu mieru dlhodobej nezamestnanosti a najnižšie príjmy.

Organizácia Zdravé komunity zamestnáva viac ako 83 % zamestnancov z prostredia MRK. Ku dňu 31. 1. 2018 bol celkový počet zamestnancov organizácie 222 z toho 19 osôb pracuje v ústredí organizácie, 21 osôb je zamestnávaných na pozíciách koordinátor asistentov osvedy zdravia a 182 osôb na pozícií asistent osvedy zdravia. Zapojenie obyvateľov MRK do činností organizácie prináša okrem adresnosti a účinnosti realizovaných aktivít aj maximálnu mieru participácie cieľovej skupiny na teda samotných DVO.

Hlavnou aktivitou Národného projektu Zdravé komunity zostáva realizácia a rozvoj zdravotnej mediácie v MRK. Cieľmi sú najmä: zníženie bariér v prístupe k zdravotnej starostlivosti, zvýšenie zdravotnej gramotnosti a zlepšenie so zdravím súvisiaceho správania (predovšetkým zníženie rizikovosti životného štýlu)⁶.

K projektu MZ SR Zdravé komunity Stredisko uvádza, že pozitívne vníma informáciu o plánovanom rozširovaní počtu zamestnancov a zamestnankyň projektu, tak ako v minulosti však upozorňuje, že nových aj doterajších zamestnancov je potrebné chrániť.

5.3 Aktivity Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky realizované v roku 2017

MDV SR poskytovalo dotácie na rozvoj bývania na základe zákona č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov. Žiadateľmi o dotáciu môžu byť obce, mestá, vyššie územné celky a nimi zriadené neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby v oblasti bývania. Oproti predchádzajúcim rokom sa od 1. 1. 2017 upravil limit oprávnených nákladov pre poskytnutie dotácie, a to pre stavby, ktoré spĺňajú prísnejšie požiadavky tepelnotechnických vlastností stavebných konštrukcií.

V rámci Programu rozvoja bývania poskytovaná podpora smeruje najmä do oblasti obstarania nájomných bytov vo verejnom sektore a do obnovy existujúceho bytového fondu, a to vo forme dotácií z MDV SR a vo forme zvýhodnených úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania. MDV SR úspešnosť poskytnutej podpory na tieto účely posudzuje z hľadiska efektívnosti a účelnosti vynaložených finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a počtu

⁶ Z odpovede MZ SR na otázky Strediska zo dňa 14. 2. 2018.

podporených nájomných bytov, resp. počtu obnovených bytov, pričom tieto ukazovatele sa sledujú na celoštátnej úrovni a regionálnej úrovni. Kombináciou týchto dvoch zdrojov financovania (dotácia a zvýhodnený úver) bolo v roku 2017 podporené obstaranie približne 2 000 nájomných bytov a financovaná úplná alebo čiastková obnova bytových domov, v ktorých sa nachádza približne 28 700 bytov. MDV SR neviduje, a ani v rámci štatistických ukazovateľov nevykazuje, sociálne zázemie konečných užívateľov podpory.

MDV SR v roku 2017 tiež prijalo opatrenie zamerané na odstránenie znevýhodnenia vyplývajúceho z príslušnosti k národnostnej menšine. V priebehu roka boli Železnicami Slovenskej republiky na železničných staniach v obciach, v ktorých občania patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľov, osadené tabule s názvom stanice (staničnej budovy, nie železničnej zastávky) nielen v slovenčine, ale aj v jazyku národnostnej menšiny. Podmienkou osadenia dvojjazyčnej tabule bolo, že na predmetnej stanici je prevádzkovaná pravidelná verejná osobná doprava. Aj keď uvedené opatrenie nie je DVO, pretože neeliminuje preukázateľnú nerovnosť, podporuje spolunažívania obyvateľov na národnostne zmiešaných územiach SR. Zároveň ide o službu pre lepšie vzájomné dorozumievanie sa a pre orientáciu cestujúcich⁷.

K aktivitám Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky Stredisko uvádza, že je žiadúca pokračujúca podpora výstavby nájomných bytov, osobitne pre týrané ženy s deťmi, rodiny v sociálnej núdzi, bezbariérového bývania pre osoby so zdravotným postihnutím, dospelé deti z detských domovov a v neposlednom rade aj obyvateľov MRK. V oblasti železničnej prepravy je potrebné skvalitňovanie dostupnosti informácií o možnostiach železničnej prepravy osôb so zdravotným postihnutím.

5.4 Aktivity Ministerstva kultúry Slovenskej republiky realizované v roku 2017

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej v texte ako „MK SR“) pokračovalo v realizácii projektov a opatrení, ktoré posilňujú ochranu a podporu ľudských práv v oblasti kultúry, napomáhajú predchádzaniu diskriminácie a všetkých foriem násilia a sprístupňovanie kultúrnych inštitúcií a kultúrnych formátov ľuďom patriacim k zraniteľným skupinám obyvateľstva. Tieto projekty a opatrenia majú niektoré z čít DVO.

⁷ Z odpovede MDV SR na otázky Strediska zo dňa 15. 2. 2018.

Efektívnym a dlhodobo fungujúcim finančným nástrojom na podporu sociálnej inklúzie a kohézie je dotačný program Kultúra znevýhodnených skupín, ktorý umožňuje naplňať a rozvíjať kultúrne potreby osôb so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva. V roku 2017 bolo na podporu kultúrny znevýhodnených skupín v rámci tohto dotačného programu vyčlenených 980 000 eur. Prostredníctvom tohto dotačného programu sú podporované kultúrne aktivity osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, a to aj kultúrna aktivita týchto osôb a skupín zahŕňajúca podporu rovnosti príležitostí, integrácie do spoločnosti, prevencie a eliminácie všetkých foriem násilia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu, podporu výchovy k tolerancii, posilnenia sociálnej a rodinnej súdržnosti a rozvoja medzikultúrneho dialógu. Dotačný program slúži na:

- a) podporu živej kultúry,
- b) podporu vydávania periodickej tlače, ktorá prispieva k vytváraniu rovnosti príležitostí v oblasti kultúrnej aktivity a prináša informácie o živote a kultúre osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva,
- c) vydávanie neperiodickej tlače v oblasti pôvodnej, krásnej, odbornej a prekladovej literatúry,
- d) vydávanie elektronických nosičov,
- e) publikovanie webových stránok rozvíjajúcich kultúrnu aktivitu osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Opatrením na predchádzanie chudoby a sociálneho vylúčenia je pokračujúci národný projekt Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva, ktorý je realizovaný MK SR, MPSVaR SR a Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Finančne je podporený z prostriedkov štátneho rozpočtu z dotačného programu MK SR. V roku 2017 bolo na 39 takýchto projektov pridelených 778 000 eur z dotačného programu Obnovme si svoj dom⁸.

5.5 Aktivity Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky realizované v roku 2017

5.5.1 Národný projekt Praxou k zamestnaniu

⁸ Z odpovede MK SR na otázky Strediska zo dňa 13. 2. 2018.

Národný projekt sa realizuje s cieľom poskytnúť mladým ľuďom do veku 29 rokov možnosť získať alebo zvýšiť a prehĺbiť svoje odborné zručnosti, vedomosti a praktické skúsenosti, ktoré zodpovedajú najmä ich dosiahnutému stupňu vzdelania v príslušnej skupine učebných odborov alebo študijných odborov. Aktivity majú formu mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto na dobu minimálne 9 mesiacov a uzatvorí s uchádzačom o zamestnanie pracovný pomer na polovičný úväzok.

Od 1. 4. 2017 sa v národnom projekte uskutočnila zmena, a to možnosť vykonávať mentorované zapracovanie a prax aj na plný pracovný úväzok na dobu minimálne 6 mesiacov, pričom vytvorené pracovné miesto môže byť podporované najmenej počas 6 mesiacov a najviac počas 9 mesiacov. Mentorované zapracovanie mladých zamestnancov trvá prvých 3 až 6 mesiacov ich pracovného pomeru, počas ktorých si osvojujú teoretické a praktické skúsenosti a zručnosti pod vedením mentora, ktorého určí zamestnávateľ z radov svojich zamestnancov. Dĺžka praxe trvá 3 až 6 mesiacov v závislosti od doby mentorovaného zapracovania, pričom zároveň musí byť splnená podmienka zamestnania minimálne počas 6 mesiacov.

Cieľovou skupinou projektu sú uchádzači o zamestnanie do 25 rokov vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie minimálne 3 mesiace a uchádzači o zamestnanie do 29 rokov vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie minimálne 6 mesiacov. Finančný príspevok sa poskytuje zamestnávateľovi na mentorovanie, na úhradu časti celkovej ceny práce mladého zamestnanca a na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s jeho zapracovaním a praxou.

5.5.2 Národný projekt Absolventská prax štartuje zamestnanie

Cieľovou skupinou projektu sú uchádzači o zamestnanie do 29 rokov, ktorí v čase vstupu do projektu spĺňajú definíciu absolventa školy, t. j. občania mladší ako 26 rokov veku, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdiá pred menej ako dvomi rokmi, od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie a sú vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 1 mesiac. Aktivitou č. 1 projektu je poskytovanie finančného príspevku na vykonávanie absolventskej praxe.

Aktivitou č. 2 projektu je podpora vytvárania pracovných miest poskytnutím finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru uchádzača o zamestnanie z oprávnenej cieľovej skupiny bez zbytočného odkladu, a to najneskôr do 30 kalendárnych dní

od ukončenia vykonávania absolventskej praxe. Zamestnávateľ vytvorí pracovné miesto na plný pracovný úväzok pre uchádzača o zamestnanie, ktorý u tohto zamestnávateľa vykonával absolventskú prax, na dobu minimálne 9 mesiacov, pričom po dobu najviac 6 mesiacov je toto pracovné miesto podporované finančným príspevkom a následne je zamestnávateľ povinný udržať toto pracovné miesto najmenej počas ďalších 3 mesiacov.

5.5.3 Národný projekt Šanca pre mladých

Cieľovou skupinou sú mladí uchádzači o zamestnanie, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave vo veku do 29 rokov, ktorí sú bezprostredne pred vstupom do projektu v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. Hlavnou aktivitou tohto projektu je poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta pre dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí. Zamestnávateľ môže v prípade potreby zabezpečiť pracovný tútoring, za účelom aktívnej podpory a pomoci pri vykonávaní pracovných činností a adaptácie prijatého zamestnanca na pracovnom mieste. Rola pracovného tútora spočíva aj v osobnej pomoci, radách, poskytovaní spätnej väzby, či pomoci pri úspešnom zaradení kolegu do kolektívu.

Cieľom projektu je zlepšenie postavenia mladých ľudí do 29 rokov na trhu práce, zvýšenie ich zamestnateľnosti a zamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti vo vybraných regiónoch prostredníctvom podpory vytvárania pracovných miest, na ktorých si uchádzač o zamestnanie bude zvyšovať, prehĺbovať praktické a teoretické skúsenosti a získavať pracovné návyky.

5.5.4 Národný projekt Reštart pre mladých uchádzačov o zamestnanie

Pre mladých uchádzačov o zamestnanie sú poskytované individualizované odborné poradenské služby mladým uchádzačom o zamestnanie do 29 rokov v rozsahu 30 hodín resp. 13 stretnutí, formou individuálnych, skupinových a individualizovaných aktivít. Tie sú zamerané najmä na komplexné zhodnotenie potenciálu uchádzača o zamestnanie uplatniť sa na trhu práce, identifikáciu bariér, stanovenie opatrení na zvýšenie možností uplatnenia sa na trhu práce a posilnenie motivácie k proaktívnemu prístupu k riešeniu nezamestnanosti.

Poradenský proces je špecificky zameraný na individuálne potreby mladých uchádzačov o zamestnanie. Uchádzačom o zamestnanie je poskytovaný príspevok na cestovné a stravné, ktorý je určený na pokrytie časti nákladov spojených s účasťou na poradenskom procese. V rámci projektu boli posilnené personálne kapacity a tým aj dostupnosť odborných poradenských služieb na úradoch práce sociálnych vecí a rodiny (celkovo 60 novoprijatých odborných poradcov).

Poskytovanie finančného príspevku aktívnym mladým uchádzačom o zamestnanie. Ide o tých, ktorí si nájdu zamestnanie a budú vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu vzniku pracovného pomeru a preukázaného nástupu do zamestnania. Finančný príspevok sa poskytuje mesačne, počas obdobia 1 až 12 mesiacov v závislosti od dĺžky trvania projektu. Cieľom opatrenia je zvýšenie motivácie mladých ľudí do 29 rokov veku nájsť a udržať si zamestnanie. Od mesiaca apríl 2017 bolo do tohto opatrenia 6 463 mladých ľudí vo veku do 29 rokov.

5.5.5 Národný projekt Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie

Projekt sa vykonáva prostredníctvom aktivity „Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie“.

Aktivita je rozdelená na tri opatrenia:

1. Podpora rekvalifikácie mladých uchádzačov o zamestnanie (REPAS+);
2. Podpora kľúčových kompetencií mladých uchádzačov o zamestnanie (KOMPAS+);
3. Vzdelávanie z vlastnej iniciatívy mladých uchádzačov o zamestnanie.

Rekvalifikačné kurzy slúžia na zohľadňovanie regionálnych požiadaviek jednotlivcov. Uchádzač o zamestnanie si môže vybrať akúkoľvek rekvalifikáciu, o ktorú má záujem. V rámci kompetenčných kurzov sa podporujú vybrané kľúčové kompetencie uplatniteľné vo vzťahu k trhu práce - komunikačné zručnosti, osobnostný rozvoj, počítačové zručnosti a jazykové zručnosti. Aj v tomto prípade si uchádzač o zamestnanie môže z verejne dostupných zdrojov sám vybrať kompetenčný kurz, o ktorý má záujem.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytuje uchádzačovi o zamestnanie príspevok na rekvalifikáciu alebo kompetenčný kurz v hodnote kurzovného a paušálny príspevok na uhradenie nevyhnutných nákladov súvisiacich s účasťou na rekvalifikácii alebo na kompetenčnom kurze.

Taktiež sa realizuje vzdelávanie z vlastnej iniciatívy mladých uchádzačov o zamestnanie. Príspevok sa poskytne občanovi, ktorý bol uchádzačom o zamestnanie a ktorý bol na základe absolvovania vzdelávania, ktoré si zabezpečil z vlastnej iniciatívy, vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu nástupu do zamestnania alebo začatia a prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti.

Cieľom projektu je podpora zamestnateľnosti mladých ľudí prostredníctvom prípravy na trh práce formou vzdelávania a prípravy pre trh práce, rekvalifikácie alebo posilnením kľúčových kompetencií.

5.5.6 Projekt „Rodina a práca II“

Tento projekt je zabezpečený formou dopytovo-orientovaných projektov. Výzva k projektu bola vyhlásená a prebehlo I. kolo, v rámci ktorého sa uskutočnila administratívna kontrola projektov. Momentálne žiadatelia dopĺňajú nedostatky zistené pri administratívnej kontrole. Začiatkom roka 2018 sa predpokladá odborné hodnotenie projektov I. kola. Špecifickým cieľom projektov je zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života, ako aj zvýšenie zamestnanosti osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien. Podporovanými DVO, resp. aktivitami projektu, budú podpora flexibilných foriem starostlivosti o deti s cieľom zosúladenia rodinného a pracovného života a vytváranie efektívnych nástrojov pre začleňovanie matiek/rodičov s malými deťmi na trh práce najmä po návrate z rodičovskej dovolenky podporou flexibilných pracovných miest. Novinkou oproti pôvodnému národnému projektu bude podpora inovatívnych foriem starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením, a to tak, že flexibilná starostlivosť o deti bude môcť byť podporená aj v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Popísané nástroje na odstránenie nerovností smerujú najmä k odstráneniu dôvodu znevýhodnenia na základe rodu, pohlavia, veku a zdravotného znevýhodnenia v pracovnoprávnej oblasti. Z časového kritéria ide o projekty v rámci otvorenej výzvy s dĺžkou realizácie aktivít 12 – 24 mesiacov. Konkrétna podpora znevýhodnených skupín sa uplatňuje predovšetkým formou projektov a iniciatív programov⁹.

⁹ Z odpovede MPSVaR SR na otázky Strediska zo dňa 16. 2. 2018.

ODPORÚČANIA

Stredisko odporúča:

1. MPSVaR SR vyhradiť finančné prostriedky na podporu projektov v oblasti rodovej rovnosti vo forme DVO v rámci grantových schém.
2. MPaRV SR prostredníctvom DVO naďalej zvyšovať kapacity a dostupnosť materských škôl, aj v kontexte sociálne znevýhodnených a MRK.
3. MZ SR pokračovať v projekte Zdravé komunity a zabezpečiť udržateľnosť dosiahnutých výsledkov aj po skončení projektu.
4. MDV SR pokračovať v podpore výstavby a získavania nájomných bytov, osobitne pre týrané ženy s deťmi, rodiny v sociálnej núdzi, bezbariérového bývania pre osoby so zdravotným postihnutím, dospelé deti z detských domovov a v neposlednom rade aj obyvateľov MRK.
5. MDV SR skvalitňovať dostupnosť informácií o možnostiach železničnej prepravy osôb so zdravotným postihnutím.
6. MPSVaR SR participovať na viacerých projektoch DVO zameraných na rovnosť príležitostí v praxi pre ženy na pracovnom trhu, vrátane ich výraznejšej participácii vo vedúcich a riadiacich pozíciách a v technických smeroch.
7. MŠVVaŠ SR a iným kompetentným subjektom podporovať a realizovať projekty DVO zamerané na rómsku menšinu na všetkých stupňoch vzdelávania.
8. Všetkým subjektom prijímajúcim DVO pri tvorbe nových DVO nadväzovať na už prebehnuté alebo prebiehajúce DVO zamerané na totožných adresátov DVO.
9. Všetkým subjektom realizujúcim DVO dôsledne dbať na ich vyhodnocovanie a monitorovanie.
10. Všetkým subjektom prijímajúcim DVO plniť si svoju zákonnú notifikačnú povinnosť voči Stredisku a podávať mu správy o prijatých DVO v zmysle ADZ.